

REFERENCES:

1. Heffernen, M. (2011). Znachennia Yevropy. Neohrafiia ta heopolityka [The Significance of Europe. Geography and geopolitics]. Kyiv: Dukh i Litera [in Ukrainian].
2. Ivanov, L. (1965). Roman Ditera Nollia "Pryhody Vernera Holta" [Novel of Dieter Noll "Adventures of Werner Holt"]. *Pryhody Vernera Holta* / by D. Noll. Kyiv: Dnipro, pp. 816–821 [in Ukrainian].
3. Samarin, R. (1962). *Diter Noll i ego roman* [Dieter Noll and his novel]. *Prikluchenii Vernera Kholta* / by D. Noll. Moscow: Izd-vo inostr. lit-ry, pp. 6–18 [in Russian].
4. Sheinis, Z. (ed.) (1968). NDP – novaya nacistskaya partiya: sb. statej [NDP – the new Nazi party: collection of articles]. Moscow: Progress [in Russian].
5. Topher, P. (1962). Po tu storonu fronta [On the other side of the front]. *Sovremennaia literatura za rubezhom*. Moscow: Sovetskii pisatel, pp. 277–311 [in Russian].
6. Golik, S. (1981). Nravstvennyi imperativ doktora Kippenberga [Moral imperative of Dr. Kippenberg]. *Kippenberg* / by D. Noll. Moscow: Progress, pp. 5–14 [in Russian].
7. Noll, D. (1965). *Pryhody Vernera Holta* [Adventures of Werner Holt]. Kyiv: Dnipro [in Ukrainian].
8. Noll, D. (1964). *Die Abenteuer des Werner Holt* [Adventures of Werner Holt]. Berlin; Weimar: Aufbau-Verlag [in German].

УДК 811.111:811.14'06:811.161.2]367(045)
DOI 10.32999/ksu2663-3426/2019-1-54

КОГНІТИВНЕ КОНСТРУЮВАННЯ ЕКЗИСТЕНЦІЙНОЇ ПРИЙМЕННОКОВОЇ КАУЗАТИВНОСТІ В АНГЛІЙСЬКІЙ, НОВОГРЕЦЬКІЙ ТА УКРАЇНСЬКІЙ МОВАХ

Хоровець Віра Євгенівна,

кандидат філологічних наук,

старший викладач кафедри теорії та практики перекладу

Маріупольський державний університет

veravera091981@gmail.com

orcid.org/0000-0001-9431-4366

Романюк Сергій Григорович,

старший викладач кафедри теорії та практики перекладу

Маріупольський державний університет

SRGANN52@gmail.com

orcid.org/0000-0003-0267-4191

У статті досліджено особливості процесів і механізмів когнітивного конструювання екзистенційної прийменникової каузативності в англійській, новогрецькій та українській мовах, а також визначено термін «каузативність», який у когнітивній граматиці почали вживати на позначення варіантних ситуацій причини, або каузативних ситуацій. Каузативність – це складна, багатопланова категорія, що сягає філософської категорії «каузальності/причинності» і відображає реальні зв'язки між об'єктами навколишнього світу, які категоризуються свідомістю людини як причинні. Типологію ситуацій зі значенням причини становлять 5 типів: 1) екзистенційний тип (буття), 2) акціональний тип (дія, подія, явище), 3) статальний тип (стан), 4) реляційний тип (відношення), 5) характеристичний тип (ознака, властивість, якість, кількість).

У різних мовах незалежно від їхньої морфологічної будови синтаксичні конструкції, смислова структура яких містить логічну пропозицію каузальності (X є причина Y), називають каузальними конструкціями. Каузальна семантика може бути виражена різними каузальними конструкціями, які є способом вираження причинно-наслідкових зв'язків. Тимчасом засобами вираження причинно-наслідкових відношень є їх маркери у структурі каузальних конструкцій, до яких належать прийменники. З когнітивного погляду, прийменники – це орієнтири, які маркують певні точки простору або його зони в обраній системі координат.

У цій розвідці проаналізовано особливості компонентного складу буттєвої каузативності в трьох мовах. Виявлено спільні та відмінні риси причинних чинників як основних елементів каузативних ситуацій. Ситуації екзистенційної каузативності прийменникового конструювання в англійській, новогрецькій та українській мовах можна поділити на дві основних групи: дієслова існування та локативні дієслова. Лише в англійській та новогрецькій мовах зафіксовано поодинокі випадки предикатів наявності або приналежності в межах фрагмента зазначеної каузативної ситуації. Для ситуації буттєвої каузативності характерною класифікаційною ознакою є фазовість, репрезентантами якої виступають предикати та яка характеризує протікання процесу буття в часі, вказує на етапи його існування, а саме: початок, тривання, кінець. прийменникове конструювання екзистенційної каузативності найповнішу репрезентацію знаходить в українській мові, оскільки в новогрецькій мові у відібраних контекстах не зафіксовано буттєвих лексем, ускладнених додатковими семами, а в англійській – лише поодинокі випадки, що свідчить про домінуючі позиції дієслів нейтральної семантики у двох зазначених мовах.

Ключові слова: каузативна ситуація, каузальність, локативні дієслова, фазовість, причинний чинник.

COGNITIVE CONSTRUCTING OF EXISTENTIAL PREPOSITIONAL CAUSATIVITY IN ENGLISH, MODERN GREEK AND UKRAINIAN

Khorovets Vira Yevhenivna,

Candidate of Philological Sciences,
Senior Instructor of the Theory and Practice of Translation Chair
Mariupol State University
veravera091981@gmail.com
orcid.org/0000-0001-9431-4366

Romaniuk Serhii Hryhorovych,

Senior Instructor of the Theory and Practice of Translation Chair
Mariupol State University
SRGANN52@gmail.com
orcid.org/0000-0003-0267-4191

This article deals with the peculiarities of cognitive constructing of existential prepositional causativity in English, Modern Greek and Ukrainian; the term "causativity", which came to denote variant situations of cause or causative situations in cognitive grammar, has been defined. Causativity is a complex multi-faceted category which originates from the philosophical category of causality and depicts real connections between the objects of the surrounding world, which are categorized by human consciousness as causal. The typology of causal situations is comprised of 5 types: 1) existential type (existence), 2) actional type (action, event, phenomenon), 3) statal type (state), 4) relational type (relation), 5) characterizing type (characteristic, property, quality, quantity).

In different languages, regardless of their morphological structure, syntactical constructions, the conceptual structure of which contains logical proposition of causality (X is the cause of Y) are called causal constructions. Causal meaning can be expressed by various causal constructions, which are a means of expressing cause and effect relationship. Meanwhile, means of expressing cause and effect relationship are its markers in the structure of causal constructions, which include, among others, prepositions.

From a cognitive perspective, prepositions are orienting points, which mark certain points in space or its sectors in the given coordinate system.

The peculiarities of the existential causative situation components in English, Modern Greek and Ukrainian have been analyzed in the research. Differences and similarities of causative factors as main ingredients of causative situations have been identified. Existential causative situations by prepositional constructing in English, Modern Greek and Ukrainian can be subdivided into two main groups: existential verbs and locative ones. English and Modern Greek only are characterized by occasional predicates of having within the framework of the given causative situation. One of the most significant characteristics of the existential causative situation is phase, the representatives of which are predicates, and which characterizes the process of being in time, identifies the stages of its existence, namely: beginning, duration and cessation. The existential causative situation by prepositional constructing is fully represented in Ukrainian as no existential lexemes characterized by additional semes have been found in Modern Greek, while English is characterized by occasional cases, which demonstrates predominance of neutral verbs in the two languages.

Key words: causative situation, causality, locative verbs, phase, causative factor.

1. Вступ

Сучасна категоризація дійсності відбувається, перш за все, на основі різних категорій (Бондарко, 1984; Beaver, 2001; Lyons, 1977), важливість яких для людини є очевидною, оскільки власне сам цей процес відображає складну природу людського мислення (Bittner, 1998), об'єктивуючись за допомогою як повнозначних, так і службових класів слів, що беруть участь у конструюванні і вираженні різних відношень і зв'язків між об'єктами буття, зокрема й причинно-наслідкових (Кучман, 2011).

Найбільше навантаження у цьому плані виконує клас прийменників та прийменникових конструкцій, навколо сутності яких

продовжує точитися жвава дискусія, що має давню історію та різні напрями її висвітлення (Bennet, 1975; Cuyckens, 2003; Herskovits, 1985; Landau, 1993; Talmy, 1983), де найбільш радикальні погляди в усі часи були пов'язані з прийменниками причини (Астрова, 1961; Saint-Dizier, 2006; Τσολανάκης, 1988).

Нині серед дослідників немає одностайного погляду на принципи класифікації семантичних типів причинних відношень навіть у межах однієї мови (Кучман, 2011; Тажибаева, 2001). Це пояснюється відсутністю загальних принципів типології причинних значень і певною суб'єктивністю цієї категорії. Проблему ускладнює ще й той факт, що, незважаючи на універсальність філософсько-логіч-

ного устрою когнітивної діяльності людини, у різних народів спостерігаються відмінності в мовних позначеннях причинно-наслідкових відношень.

Мета цієї розвідки – розкриття процесів і механізмів когнітивного конструювання екзистенційної прийменникової каузативності/каузальності в англійській, новогрецькій та українській мовах. Окреслена мета передбачає вирішення таких завдань:

1) уточнити поняття «каузативність» у його проекції на прийменникові конструкції;

2) сформулювати реєстр прийменників причини в англійській, новогрецькій та українській мовах;

3) здійснити когнітивне конструювання екзистенційної прийменникової каузативності/каузальності в досліджуваних мовах.

У розвідці застосовано такі методи і прийоми аналізу: метод когнітивного моделювання – задля представлення інваріантно-варіантних моделей прийменникових конструкцій, що є маркерами ідентифікації каузативної ситуації; метод логічних імплікацій (X є причина Y) – задля виявлення значень внутрішньої та зовнішньої причини; структурний метод, зокрема методика компонентного аналізу – для семантичного позначення каузативних імплікатур та встановлення семантичної структури прийменників причини в англійській, новогрецькій та українській мовах.

2. Визначення поняття «каузативність»

Термін «каузація» є суміжним, але не тотожним із поняттям «каузальності/причинності». Він став основою для введення в науковий обіг терміна «каузативність», який у когнітивній граматиці почали вживати на позначення варіантних ситуацій причини, або каузативних ситуацій. Під каузативністю у дослідженні розуміється складна, багатопланова категорія, що сягає філософської категорії «каузальності/причинності» й відображає реальні зв'язки між об'єктами навколишнього світу, які категоризуються свідомістю людини як причинні.

Типологію ситуацій зі значенням причини становлять 5 типів: 1) екзистенційний тип (буття), 2) акціональний тип (дія, подія, явище), 3) статальний тип (стан), 4) реляційний тип (відношення), 5) характеристичний тип (ознака, властивість, якість, кількість).

Когнітивний процес відображення каузативних ситуацій у свідомості носіїв конкретної мови розкривається в ментальній

діяльності людини, зокрема в її когнітивній здатності робити певні умовиводи, обґрунтування й пояснення реальних причинно-наслідкових (тобто каузальних) відношень.

3. Особливості компонентного складу екзистенційної каузативності

Імплікація буття супроводжує кожне висловлення, проте експлікація цієї категорії відбувається засобами буттєвих предикатів, які виражають існування чи наявність у дійсності. Основу екзистенційної каузативної ситуації у трьох мовах становить дієслово *be*, *είμαι*, *бути*. На його основі можна виділити три групи буттєвих лексем: 1) дієслова існування; 2) дієслова наявності і приналежності; 3) локативні дієслова (Лонська, 2001). В першу групу об'єднуються лексеми з семами «бути», «існувати», в другу – дієслова наявності і приналежності, а в третю – локативні, які поєднує значення «знаходитися».

Аналіз досліджуваного матеріалу дав змогу виділити два типи ситуацій екзистенційної (буттєвої) каузативності: 1) поява/зникнення або наявність/відсутність суб'єкта ситуації, каузована внутрішнім причинним чинником; 2) поява/зникнення або наявність/відсутність суб'єкта ситуації, каузована зовнішнім причинним чинником.

До складу компонентів ситуації зазначеного фрагмента належать: 1) суб'єкт ситуації; 2) предикат існування, виникнення або припинення існування; 3) причинний чинник (внутрішній або зовнішній).

Спостереження за англійськими, новогрецькими та українськими текстами художнього та публіцистичного характеру дало змогу дійти висновку, що конструкції з буттєвими предикатами першої та третьої груп (саме: дієсловами існування та локативними дієсловами) характерні для трьох мов, у той час як конструкції з предикатами наявності або приналежності в межах фрагмента екзистенційної каузативності зафіксовано лише в англійській та новогрецькій мовах:

Yet, because of his knowledge, he had powers second only to the president (British National Corpus);

Οι έρευνες έδειξαν ότι η ανταγωνιστική οδοντόκρεμα λόγω μοντέρνας συσκευασίας, γεύσης και επικοινωνίας, είχε μεγαλύτερη διείσδυση στο νεανικό κοινό (Corpus of Modern Greek).

Дієслова існування, своєю чергою, об'єднуються в дві групи за фазою: дієслова початкової фази буття та кінцевої. До предикатів початкової фази зараховуємо такі, що вка-

зують на виникнення, початок існування, зародження певного стану або процесу, переходу із категорії відсутності в категорію наявності, а предикати, що експлікують кінцеву фазу буття, позначають припинення існування певного стану.

This was probably due to the dog, a black and silver shadow following protectively at the boy's heels (British National Corpus) (дієслово існування).

Κάτι που δυστυχώς δεν πραγματοποιήθηκε ποτέ εξαιτίας των μετέπειτα δραματικών εξελίξεων και της Μικρασιατικής Καταστροφής (Corpus of Modern Greek) (дієслово існування/виникнення).

В усьому стриманий і скромний, але дужче за інших прихильний до своєї віри. Можливо, це йде від нерішучості й уповільненості його натури, а не від бажання нав'язати свою волю й переконання (Корпус української мови) (дієслово існування/виникнення).

The accountant 'deals with the business, but not the personality, of the client' and "a wilful activity necessitates legal services which are initiated, and can be terminated, at the will of the client; but the necessity of contacting a doctor emerges out of circumstances which are beyond human control" (British National Corpus) (дієслово припинення існування).

Під час роботи над спектаклем маємо право підредаговувати твір, так роблять усі режисери у професійних театрах, проте його голос згас під аргументацією дискусантів; зрештою, Доленко сам передбачав подібне фіаско, адже в драматургії визнавався непогано й ходульність Корнійчукової п'єси давно збагнув, однак мусив узяти її до репертуару (Корпус української мови) (дієслово припинення існування).

За ознакою наявності/відсутності додаткових сем екзистенційні дієслова поділяють на:

1) дієслова із загальним недиференційованим значенням екзистенційності, не ускладнені додатковими семами:

Those restrictions came about because of certain people's encounters with what they symbolized as the 'unknown', and the results of those encounters (British National Corpus);

Κι εγώ ελπίζω να δέχεσαι τη δική μου, ανταπάντησε ο Τόμας. Εξαιτίας μου έγινε ό, τι έγινε. Τα έκανα θάλασσα με το ιπτάμενο ελκηθρότρονο (Corpus of Modern Greek);

Це сталося через дощ (Корпус української мови);

2) дієслова, в яких абстрактна семантика буттєвості доповнена семами, що конкретизують його характер:

A fine contempt was rising in Alice, because of his clumsiness (British National Corpus) (дієслово із семою інтенсивного вияву буття);

Гнилі вітри дули всю коротку стамбульську зиму, і розпука вставала в душі від тих вітрів така неосяжна, що хотілося б навіть умерти, коли б не рвалася Хуррем із такою силою до життя, і не просто життя, а до найвищих його вершин (Корпус української мови) (дієслово із семою інтенсивного вияву буття).

Предикати, які репрезентують кінцеву фазу буття, також поєднуються в дві групи за ознакою ускладнення додатковими семами:

1) предикати із загальним недиференційованим значенням припинення існування певного стану, не ускладнені додатковими семами:

The promised job with the chain stores was cancelled at the last moment 'due to the Depression', the standard excuse (British National Corpus);

Θα σκοτώνονται πιο εύκολα αλλά για τους ίδιους λόγους (Corpus of Modern Greek);

Вона померла не від часу, а від страждань (Корпус української мови).

2) предикати, в яких абстрактна семантика припинення екзистенційності доповнена семами, що конкретизують його характер:

At school they had once heard of some animal which had become extinct because of its huge flat feet (British National Corpus) (предикат із семою специфічного характеру припинення екзистенційності);

Вираз сумніву й підозри за хвилю згас від гострого саява царевичевого погляду (Корпус української мови) (предикат із семою неінтенсивного, послабленого вияву припинення буття);

Камені, поставлені в головах і в ногах небіжчиків, стерлися від негоди – це чи свідчення марноти марнот, чи байдушність перед долею, чи великий спокій життя, яке вивіряє і вимірює свою силу єдиною мірою – смертю? (Корпус української мови) (предикат із семою специфічного характеру припинення екзистенційності).

Буттєві лексеми, що утворюють групу локативних дієслів (які поєднує значення «знаходитися»), виявляють як семантику знаходження, так і появи в певному просторовому континуумі:

It's only because of you that she's here at all (British National Corpus) (сема знаходження);

Η ατμόσφαιρα εκεί ήταν βαριά εξαιτίας διάφορων αρωματικών χώρου και καμένου

λιβανιού (Corpus of Modern Greek) (сема знаходження);

Але згодом виявилось, що через недогляд поряд із батьком намісником у санджаку Болі, сусідньому з Трабзоном, був Селімів син Сулейман (Корпус української мови) (сема знаходження);

Вона йшла вистрибцем по тому непевному містку, вигиналася спиною, усією постаттю, молода, витка, жадібна до життя, ступала на край цієї чужої, страшною, ворожою землі, тоскне квиління знов, як недавно на морі, народилося в її душі, од розпачу, здавалося, навіть втрачає зір, але стріпувала вперто головою, стрибала вперед, мовби рятуючись од шаркання старечих ніг Сінам-аги позаду: шарк, шарк! (Корпус української мови) (сема появи).

Слід зазначити, що в досліджуваному матеріалі англійської та новогрецької мов, на відміну від української, в ситуації екзистенційної каузативності буттєвих лексем, що утворюють групу локативних дієслів та виявляють семантику появи в певному просторовому континуумі, не зафіксовано.

Зауважимо, що в зазначеному фрагменті екзистенційної каузативності суб'єкт (предмет, подія чи явище існування) знаходиться у певному просторовому континуумі, тому невід'ємним компонентом цієї каузативної ситуації є просторовий локалізатор:

I'd be further away — because of the acceleration (British National Corpus);

She told him it was there because of the air-raids in the war and even now, in 1951, there were special reasons why it must never be removed (British National Corpus).

4. Порівняльний аналіз причинних чинників

Дослідження фактичного матеріалу демонструє домінування зовнішнього причинного чинника в ситуації екзистенційної каузативності, яким може виступати:

1) волевиявлення чи дії каузатора:

By the time that Baldwin again met the TUC representatives, at 9 p.m., he was, by the will of the Cabinet, a long way back from the position of the previous night, and embarrassed by the movement (British National Corpus);

Дехто з орденських посвячених вважав, що вервольфи з'являються внаслідок дій таємних сатанинських сект (Корпус української мови);

2) стан речей або фізичного середовища:

Perhaps because of the coral reefs, as now, there had been no tidal wave but the force of the wind had driven the sea inland, thirty feet deep

in Belpan City (British National Corpus) (стан фізичного середовища);

Jonadab had presumed that George's silence was due to the size and luxury of his surroundings (British National Corpus) (стан речей);

Αργότερα ζαναπαντρεύτηκε — χωρίς να πάρει διαζύγιο, μιας και τότε, γύρω στα 1880, κι εξαιτίας της τουρκικής κατοχής δεν υπήρχαν τέτοιες ευκολίες — ένα δεύτερο άντρα, κρητικής καταγωγής, απόγονο κάποιου απ'αυτούς που είχαν βρει καταφύγιο στο απομακρυσμένο νησί τους, τη Σύμη, μετά την αποτυχημένη Κρητική Επανάσταση (Corpus of Modern Greek) (стан речей);

Адже це факт, що болотна залізна руда, яку використовували ще древньослов'янські металурги, виникла й виникає саме внаслідок безперервної діяльності незліченної кількості мікроскопічних залізобактерій (Корпус української мови) (стан фізичного середовища);

3) суспільне або побутове явище:

There was no post nor telephone because of the strike, and she was tormented by fantasies of Ricky being ridden off by starlets in Palm Springs (British National Corpus);

“Έχουμε επιδημία εξανθηματικού τύφου εξαιτίας του πολέμου”, της είπε και της έδωσε ένα βιβλίο (Corpus of Modern Greek);

Ні Лісовських, ні Скарбських, ні Терещушків, ні Зебриновичів, нікого, нікого, нові люди прийшли на згарища, починають нове життя, яке так само щомиті може урватися від набігу дикої орди (Корпус української мови);

4) факт наявності/відсутності особи-каузатора:

“I'm only here because of Uncle Vernon,” Stella said (British National Corpus);

Και φίλος είχε, με τους οποίους έκανε θαυμάσια συντροφιά, όμως πάντα άφηνε ένα μυστήριο να πλανάται για τη ζωή του λόγω των συχνών εξαφανίσεων του που είχαν ασφαλώς να κάνουν με τα ταξίδια του για τη Μαρίνα (Corpus of Modern Greek);

П'ятирічний досвід переконав мене, старого партизана, що найбільші наші провали траплялися через жінок (Корпус української мови).

Внутрішнім чинником у ситуації буттєвої каузативності є інтелектуально-творчі особливості, емоційно-психічні, фізичні та фізіологічні характеристики агенса:

Her success had been due to her own qualities; and she had even received national recognition for some of her work (British National Corpus) (інтелектуально-творчі особливості);

Their restraint was mainly due to their feeling of strangeness – it was unique for them to be sharing the seats with the men, their usual place being in the high gallery around the side-walls (British National Corpus) (емоційно-психічні характеристики);

Але суспільство епохи постмодерну само стрімко розпадається під натиском пріоритету індивідуальних інтересів і загальної невизначеності, поступаючись місцем «сукупності розрізнених індивідів» (Корпус української мови) (інтелектуально-творчі особливості);

Старший Баязидів син Мехмед помер від перенапруги в час ловів на вепра, молодший син Мурад довго боровся з названим братом Мустафою, врешті утвердився на престолі (Корпус української мови) (фізіологічні характеристики);

Мовби перегукуючись із Міхрі-Хатун, озивалася з-за моря венеціанка Гаспара Стампа, що передчасно померла від безнадійної любові до графа Коллальтіно ді Коллальто (Корпус української мови) (емоційно-психічні характеристики).

Аналіз емпіричного матеріалу засвідчив, що буттєва каузативність представлена в усіх трьох порівнюваних мовах, оскільки буття є основною онтологічною категорією, властивою свідомості будь-якої нації, проте особливості мовного відтворення цієї категорії зумовлені як специфікою устрою конкретної мови, так і особливостями національної свідомості.

5. Висновки

У процесі дослідження було виявлено, що прийменникове конструювання екзистенційної каузативності найповнішу репрезентацію знаходить в українській мові, оскільки в новогрецькій мові у відібраних контекстах не зафіксовано буттєвих лексем, ускладнених додатковими семами, а в англійській – лише поодинокі випадки, що свідчить про домінантні позиції дієслів нейтральної семантики в двох зазначених мовах.

Окрім цього, на відміну від української мови (більше 700 контекстів), ситуації прийменникового конструювання екзистенційної каузативності в англійській та новогрецькій мовах виявляють значно нижчу частотність (приблизно 500 і 300 контекстів відповідно). Усе це пояснюється тим, що ті значення, які в українській мові передаються за допомогою простого дієслівного присудка із семантикою буттєвості, в англійській та новогрецькій мовах (внаслідок аналітичного характеру

першої та схильності до аналітизму другої) експлікуються засобами складеного іменного присудка, в якому носієм додаткових відтінків значення виступає предикатив. Для присудків зазначеної структури найтипівшим є значення статальності, а не буттєвості.

Запропонована стаття не претендує на вичерпне висвітлення проблеми реалізації буттєвої каузативності шляхом прийменникового конструювання в порівнюваних мовах. Особливості конструювання екзистенційної каузативної ситуації за допомогою прийменникових еквівалентів слова потребують подальшого ретельного дослідження із залученням текстів різних типів та жанрів.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Астрова Л.И. Особенности лексико-грамматической природы предлогов. *Ученые записки Московского государственного педагогического института иностранных языков*. Москва, 1961. Т. 25. С. 31–40.
2. Бондарко А.В. Функциональная грамматика. Москва : Наука, 1984. 136 с.
3. Корпус текстів української мови. URL: <http://www.mova.info/corpus.aspx/> (дата звернення: 22.03.2019).
4. Кучман І.М. Функціонально-семантична категорія каузативності в сучасній українській мові : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01. Київ, 2011. 16 с.
5. Лонська Л.І. Структурно-семантичні особливості буттєвих речень в українській мові : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01 ; Національний педагогічний ун-т ім. М.П. Драгоманова. Київ, 2001. 19 с.
6. Тажибаева С.Ж. Каузальные конструкции и их место в системе языка (на примере казахских каузальных полипредикативных конструкций). *Российский лингвистический ежегодник*. 2001. № 3. С. 143–150.
7. Beaver D., Emiel K. A partial account of presupposition projection. *Journal of Logic, Language and Information*. 2001. № 10(2). P. 147–182.
8. Bennett D.C. Spatial and Temporal Uses of English Prepositions. An Essay stratificational in Stratificational Semantics. London : Longman, 1975. 246 p.
9. Bittner M. Concealed causatives. *Natural Language Semantics*. 1998. № 7(1). P. 1–78.
10. British National Corpus. URL: <http://www.natcorp.ox.ac.uk> (дата звернення: 22.03.2019).
11. Corpus of Modern Greek. URL: <http://www.web-corpora.net/GreekCorpus/> (дата звернення: 22.03.2019).
12. Cuyckens H., Dirven R., Taylor J.R. Cognitive Approaches to Lexical Semantics. Berlin, 2003. 502 p.
13. Herskovits A. Semantics and Pragmatics of Spatial Cognition. *Cognitive Science*. 1985. Vol. 9. P. 341–378.
14. Landau B., Jackendoff R. "What" and "where" in spatial language and spatial cognition. *Behavioral and Brain Sciences*. 1993. № 16. P. 217–265.
15. Lyons J. Semantics. Cambridge : Cambridge University Press, 1977. 372 p.
16. Saint-Dizier P. Syntax and semantics of prepositions. Toulouse, France : Springer, 2006. 332 p.

17. Talmy L. How Language Structures Space. *Spatial Orientation: Theory, Research and Application*. New York : Plenum Press, 1983. P. 225–282.
18. Τσοπανάκης Α.Γ. Νέοελληνική Γραμματική (Τρίτη έκδοση). Θεσσαλονίκη : Εκδοτικός Οίκος Αδελφών Κυριακίδη Α.Ε., 1988. 838 σ.

REFERENCES:

1. Astrova, L.I. (1961). Osobennosti leksiko-grammaticheskoy prirody predlogov [The peculiarities of lexico-grammatical nature of prepositions]. *Uchenye zapiski Moskovskogo gosudarstvennogo pedagogicheskogo instituta inostrannykh iazykov*, Moscow, vol. 25, pp. 31–40 [in Russian].
2. Bondarko, A.V. (1984) Funktsionalnaya grammatika [Functional grammar]. Moscow: Nauka [in Russian].
3. Korpus tekstiv ukrainskoi movy [The body of texts of the Ukrainian language]. Retrieved from: <http://www.mova.info/corpus.aspx/> [in Ukrainian].
4. Kuchman, I.M. (2011). Funktsionalno-semantychna katehoriia kauzatyvnosti v suchasni ukrainskii movi [Functional semantic category of causativity in modern Ukrainian] (Extended abstract of candidate's thesis). Kyiv [in Ukrainian].
5. Lonska, L.I. (2001). Strukturno-semantychni osoblyvosti buttievykh rechen v ukrainskii movi [Structural and semantic peculiarities of the existence sentences in the Ukrainian language] (Extended abstract of candidate's thesis). Kyiv: National Pedagogical Dragomanov University [in Ukrainian].
6. Tazhibaeva, S.Zh. (2001). Kauzalnyie konstruksii i ih mesto v sisteme yazyika (na primere kazahskih kauzalnih polipredikativnyih konstruksiy) [Causal constructions and their place in the language system (on the example of Kazakh causal polypredicative constructions)]. *Rossiyskiy lingvisticheskiy ezhegodnik*, no. 3, pp. 143–150 [in Russian].
7. Beaver, D., Emiel, K. (2001). A partial account of presupposition projection. *Journal of Logic, Language and Information*, no. 10(2), pp. 147–182 [in English].
8. Bennett, D.C. (1975). Spatial and Temporal Uses of English Prepositions. An Essay stratificational in Stratificational Semantics. London: Longman [in English].
9. Bittner, M. (1998). Concealed causatives. *Natural Language Semantics*, no. 7(1), pp. 1–78 [in English].
10. British National Corpus. Retrieved from: <http://www.natcorp.ox.ac.uk> [in English].
11. Corpus of Modern Greek. Retrieved from: <http://www.web-corpora.net/GreekCorpus/> [in English].
12. Cuyckens, H., Dirven, R., Taylor, J.R. (2003). Cognitive Approaches to Lexical Semantics. Berlin [in English].
13. Herskovits, A. (1985). Semantics and Pragmatics of Spatial Cognition. *Cognitive Science*, vol. 9, pp. 341–378 [in English].
14. Landau, B., Jackendoff, R. (1993). “What” and “where” in spatial language and spatial cognition. *Behavioral and Brain Sciences*, no. 16, pp. 217–265 [in English].
15. Lyons, J. (1977). Semantics. Cambridge: Cambridge University Press [in English].
16. Saint-Dizier, P. (2006). Syntax and semantics of prepositions. Toulouse: Springer [in English].
17. Talmy, L. (1983). How Language Structures Space. *Spatial Orientation: Theory, Research and Application*. New York: Plenum Press, pp. 225–282 [in English].
18. Tsopanakis, A.G. (1988). Νέοελληνική Γραμματική (Τρίτη έκδοση) [Neohellenic Grammar (Third Edition)]. Thessaloniki: Kyriakidis Publishing House S.A. [in Greek].